

Thúkýdidés z Athén

(2. pol. 5. stol. př. n. l.)

Původ a život

- Zažil konec Peloponéské války a snad i události raného 4. stol.
- Jméno jeho otce – Oloros – ukazuje na **thrácký a šlechtický původ** → těsný vztah k Thrákii (vlastnil zde koncesi na doly; působil zde jako jeden ze dvou stratégů v roce 424).
- Účastnil se her v Olympii, Delfech a přitom se snad potkal s Pindarem.
- V roce 430 **onemocněl morem**, uzdravil se však (názorný a medicínsky odborný popis nemoci: 2,48–53; lze u něj předpokládat **užší kontakt s medicínským prostředím**).
- V polovině dvacátých let 5. století **sloužil jako stratégos** a v roce 424 operoval na severu Egejské oblasti (4,104, 4); útok spartského velitele Brásida na Amfipoli → ztráta města → Thúkýdidés ve vyhnanství (nebo na útěku – *fygḗ* –, aby se vyhnul odsouzení).
- V době exilu měl volný čas k cestování a získávání informací z první ruky, přišel však o svůj přístup k oficiálním informacím z Athén.
- Místa jeho pobytu na sklonku života jsou předmětem dohadů.

Dílo

- Popis **války mezi Athénami a Spartou** a jejich aktuálními spojenci; vyprávění **končí náhle v létě 411** → spekulace o **celkové výstavbě díla**;
- Thúkýdidés je první pragmatický historik; příčiny událostí hledá zejména v mocenských a hospodářských poměrech, dále také v psychické stránce;

- součástí díla pečlivě vypracované řeči (ca. čtvrtina celkového objemu); Thúkýdídés přitom požaduje (1,22), aby v každé situaci řečník pronášel to, co je nutné (*ta déonta*), a to v souladu s podstatou toho, **co skutečně bylo řečeno**;
- Thúkýdídův spis je beze sporu umělecké dílo;
- **Ověření historické pravdivosti** je často sotva možné (Th. cituje jen zřídka varianty událostí u jiných autorů + další literatura je dochována jen fragmentárně).
- **Recepce Thúkýdídova díla** nebyla v antice tak široká jako u Hérodota; přesto byl Th. vždy v jistém povědomí; navázali na něj např. z jeho mladších současníků **Xenofón**, dále ve 4. stol. př. Kr. **Filistos**, poté Polybios; v římském prostředí byl oblíben u historiků, kteří se zajímali o politiku (např. Tacitus a Sallustius); velmi důležitý byl pro byzantskou historiografii.